

AIZKRAUKLES NOVADA DOME

Lāčplēša iela 1A, Aizkraukle, Aizkraukles nov., LV-5101, tālr. 65133930, e-pasts dome@aizkraukle.lv, www.aizkraukle.lv

Aizkrauklē

20.11.2025.

sēdes protokols Nr.18., 13. p.

LĒMUMS Nr. 2025/674

Par Aizkraukles novada pašvaldības līdzdalības saglabāšanu Aizkraukles novada sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Aizkraukles ūdens"

Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 1. punktā ir noteikta pašvaldības autonomā funkcija – organizēt iedzīvotājiem ūdenssaimniecības, siltumapgādes un sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonds.

Pamatojoties uz Pašvaldību likuma 10. panta pirmās daļas 9. punktu, domes kompetencē ir likumā noteiktajā kārtībā izveidot, reorganizēt un likvidēt pašvaldības kapitālsabiedrības un nodibinājumus, kā arī lemt par dalību kapitālsabiedrībās, biedrībās un nodibinājumos. Tā paša likuma 73. panta pirmā daļa noteic, ka pašvaldības manta izmantojama pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs atbilstoši pašvaldības kompetencei, gan nododot to publiskā lietošanā, gan veidojot iestādes, gan dibinot kapitālsabiedrības vai iegūstot dalību kapitālsabiedrībās.

Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4. panta pirmā daļa noteic, ka publiska persona drīkst iegūt un saglabāt līdzdalību kapitālsabiedrībā atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. pantam.

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 87. panta pirmo daļu publiskā persona privāto tiesību jomā darbojas veicot darījumus, kas nepieciešami tās darbības nodrošināšanai, sniedzot pakalpojumus un veicot komercdarbību.

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmo daļu publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja īstenojas viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) tiek novērsta tirgus nepilnība – situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;
- 2) publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētās kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai;
- 3) tiek pārvaldīti tādi īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta otrajā daļā noteikts, ka publiska persona pirms kapitālsabiedrības dibināšanas vai līdzdalības iegūšanas esošā kapitālsabiedrībā veic paredzētās rīcības izvērtējumu, ietverot arī ekonomisko izvērtējumu, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt šā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus.

Atbilstoši Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7. panta pirmajai daļai publiskai personai ir pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā un atbilstību šā likuma 4. panta nosacījumiem, tā paša likuma 7. panta otrajā daļā noteikts, ka lēmumu par publiskas personas līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībās pieņem attiecīgās publiskās personas augstākā lēmējinstītūcija. Lēmumā ietver vērtējumu attiecībā uz atbilstību šā likuma 4. panta nosacījumiem un vispārējo stratēģisko mērķi.

Pamatojoties uz Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7. panta pirmo daļu, ir veikts Aizkraukles novada pašvaldības līdzdalības izvērtējums (*pielikumā*) Aizkraukles novada sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Aizkraukles ūdens” (turpmāk – SIA “Aizkraukles ūdens”), reģistrācijas Nr. 48703000404, juridiskā adrese: Torņu iela 1, Aizkraukle, LV-5101.

No minētā juridiskā un ekonomiskā izvērtējuma, tai skaitā ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neintralitātes risku izvērtējumu, secināms, ka līdzdalība SIA “Aizkraukles ūdens” ir saglabājama. Ūdenssaimniecības pakalpojumi ir stratēģiski svarīgi pakalpojumi, un to nodrošināšana atbilst Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmās daļas 2. punkta nosacījumiem. Vienlaikus pašvaldība, saglabājot līdzdalību SIA “Aizkraukles ūdens” kapitālā, nodrošina stratēģiski svarīgu īpašumu pārvaldīšanu, kas atbilst Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmās daļas 3. punkta prasībām.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta otrajā daļā cita starpā noteikto, ka, veicot izvērtējumu, publiska persona konsultējas ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem, kā arī ievēro komercdarbības atbalsta kontroles jomu regulējošu normatīvo aktu prasības.

Pašvaldība atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta otrajai daļai, novērtējot tās līdzdalības saglabāšanu SIA “Aizkraukles ūdens”, konsultējās ar biedrību “Latvijas Ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācija”. 2025. gada 3. jūnijā pašvaldība saņēma biedrības vēstuli Nr. 2-6/27, kurā norādīts - biedrības ieskatā pašvaldībai ir būtiski saglabāt līdzdalību visos ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējos Aizkraukles novadā, tostarp SIA “Aizkraukles ūdens”. Tas nodrošina normatīvajiem aktiem atbilstošu, sabiedrībai pieejamu un ilgtspējīgu pašvaldības autonomo funkciju izpildi. Ilgtermiņā kvalitatīvu pakalpojumu sniegšana par ekonomiski pamatotu un samērīgu maksu nav iespējama bez pašvaldības kā kapitāldaļu turētāja iesaistes kopējās teritorijas attīstības stratēģijas īstenošanā un finanšu resursu piesaistē. Turklāt biedrība uzsver, ka ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšana ir būtisks vides, sabiedrības drošības un veselības jautājums, tāpēc šo funkciju nodošana privātā sektora pārziņā nav pieļaujama. Valsts kontroles revīzijas ziņojumā “Notekūdeņu savākšanā, novadīšanā un attīrīšanā joprojām daudz izaicinājumu” konstatēts, ka būtiskas nepilnības ūdenssaimniecības sistēmu darbībā un pakalpojumu organizēšanā īpaši raksturīgas mazajām ūdenssaimniecībām. Šādas nepilnības var radīt ne tikai nekvalitatīvus pakalpojumus, bet arī būtiskus vides piesārņojuma riskus.

Konkurences padomes atzinumā (Pašvaldībā reģistrēts 2025. gada 22. septembrī ar Nr. 3.5/25/182) norādīts, ka kapitālsabiedrības pamatdarbība centralizēto ūdensapgādes – ūdens ieguve, attīrīšana un sadale, kā arī notekūdeņu savākšana un apstrāde pakalpojumu tirgū ir uzskatāma kā stratēģiski svarīga un atbilst Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktā paredzētajiem nosacījumiem. Līdz ar to Konkurences padomei nav iebildumu pret Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu Kapitālsabiedrībā attiecīgo pakalpojumu nodrošināšanai.

Konkurences padome par SIA “Aizkraukle ūdens” papildpakalpojumiem norāda, ka:

- Papildpakalpojumi (ūdensvadu un kanalizācijas pievienojumu izbūve un remonts; zemes rakšanas darbi; ūdensapgādes sistēmu dezinficēšana; ūdensvadu un kanalizācijas maģistrālo tīklu cauruļvadu tīrīšana, skalošana), ir tieši saistīti ar Kapitālsabiedrības pamatdarbību un sniegti nebūtiskā apmērā. Konkurences Padome norāda, ka Pašvaldībai un Kapitālsabiedrībai būtu rūpīgi jāvērtē Kapitālsabiedrības sniegtie papildpakalpojumi un jāatturas no tādu pakalpojumu sniegšanas, ko spētu nodrošināt privātā sektora uzņēmumi.
- Attiecībā uz nosēdrezervuāru un tuaļu izvešanas pakalpojumu Konkurences padome secina, ka no Izvērtējuma neizriet, ka asenizācijas pakalpojumu tirgū būtu saskatāmas tirgus nepilnības pazīmes. Līdz ar to nepieciešamība Kapitālsabiedrībai sniegt papildpakalpojumu asenizācijas jomā būtu izvērtējama un iespējams izbeidzama. Konkurences Padome uzsvēra nepieciešamību pārvērtēt, cik pamatota ir asenizācijas pakalpojumu sniegšanā iesaistīto resursu saistība ar pamatdarbību un attiecīgi nepieciešamība tos uzturēt, kā arī veikt konkurences neintralitātes risku novērtējumu, turpinot asenizācijas pakalpojuma sniegšanu.

- Attiecībā uz Ūdens skaitītāju uzstādīšana un nomaņas pakalpojumu Konkurences padome secina, ņemot vērā, ka ūdens skaitītāju nomaņa var tikt veikta pēc mājas iedzīvotāju iniciatīvas, nepieciešamība pēc pakalpojuma saglabājas. Līdz ar to kaut arī konkrētais pakalpojums veido relatīvi nelielu daļu no kopējiem Kapitālsabiedrības ieņēmumiem, Konkurences padome aicina Pašvaldību veikt konkurences neitralitātes risku izvērtējumu attiecībā uz apstākli, ka pati Kapitālsabiedrība tirgū sniedz skaitītāju nomaņas pakalpojumus un vienlaikus, lai citi tirgus dalībnieki iegūtu tiesības sniegt šo pakalpojumu, tiem ir pienākums slēgt līgumu ar Kapitālsabiedrību, kas gan tos neatbrīvo no Kapitālsabiedrības kontrolēšanas nodrošināšanai piesaistes.
- Par Decentralizēto kanalizācijas sistēmu (turpmāk – DKS) reģistra uzturēšanu, Konkurences padome norāda, ka attiecībā uz kapitālsabiedrībai deleģētajām darbībām, kas saistītas ar DKS reģistra darbību Kapitālsabiedrībai vienlaikus iesaistoties darbībās, kas saistītas ar DKS reģistrā esošās informācijas uzraudzību un kontroli un arī pašai esot asenizācijas pakalpojumu sniedzējai, tās rīcībā var nonākt informācija, kas tai var sniegt priekšrocības attiecībā pret citiem asenizācijas pakalpojumu sniedzējiem. Attiecīgi Pašvaldībai un Kapitālsabiedrībai nepieciešams regulāri vērtēt, lai Kapitālsabiedrības darbības atbilstu konkurences neitralitātes principam.
- Par notekūdeņu dūņu piegādi lauksaimniecībā izmantojamo augšņu mēslošanai Konkurences padome atzīst, ka notekūdeņu dūņu piegāde lauksaimniecībā izmantojamo augšņu mēslošanas pakalpojums ir saistīts un rodas kā blakus produkts no Kapitālsabiedrības pamatdarbības.

Noslēgumā Konkurences padome aicina Pašvaldību un kapitālsabiedrības regulāri veikt konkurences neitralitātes risku novērtējumu, konsultējoties ar komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem (t.sk. pašiem komersantiem), tādējādi novērtējumā gūstot vispilnīgāko un visaptverošāko informāciju. Konkurences padome vērsa uzmanību, ka minētais konkurences neitralitātes pārkāpumu risku novērtējums ir atzīstams par būtisku ekonomiskā izvērtējuma sastāvdaļu.

Pašvaldība, pieņemot šo lēmumu, ņem vērā šo institūciju veiktos secinājumus, kā arī paustās rekomendācijas. Vienlaikus tiek ņemts vērā, ka SIA “Aizkraukles ūdens” 2024. gadā sniegto papildu pakalpojumu (piemēram, ūdensvadu un kanalizācijas pievienojumu izbūve un remonts; zemes rakšanas darbi; ūdensapgādes sistēmu dezinficēšana; ūdensvadu un kanalizācijas maģistrālo tīklu cauruļvadu tīrīšana un skalošana; nosēdrezervuāru un tualesu izvešana) īpatsvars veido tikai 2,10 % no kopējiem sabiedrības ieņēmumiem. Savukārt ūdens mērītāju uzstādīšana un nomaņa veido 0,85 %, bet DKS reģistra uzturēšana – 0,3 % no kopējiem ieņēmumiem.

Ņemot vērā minēto, tostarp izvērtējumā paustos apsvērumus, Pašvaldība atzīst, ka pastāv Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktā paredzētie nosacījumi publiskas personas līdzdalībai šajā kapitālsabiedrībā, un Pašvaldības līdzdalības saglabāšana SIA “Aizkraukles ūdens” ir pamatota no ekonomiskā viedokļa un atbilst konkurenci regulējošajiem tiesību aktiem.

Kā jau minēts, augstākā lēmēj institūcija lēmumā ietver arī vispārējo stratēģisko mērķi. Proti, publiskas personas augstākās lēmēj institūcijas noteikti kapitālsabiedrības mērķi, kurus publiska persona vēlas sasniegt ar līdzdalību kapitālsabiedrībā un kuri izriet no tiesību aktiem un politikas plānošanas dokumentiem.¹

Ūdenssaimniecības pakalpojuma saturs ir definēts Ūdenssaimniecības pakalpojumu likumā. Savukārt Aizkraukles novada pašvaldības Attīstības programmas 2021. – 2028. gadam² stratēģiskajā daļā kā mērķi izvirzīti dzeramā ūdens kvalitātes paaugstināšana, notekūdeņu savākšana un tās jaudu palielināšana, novadīšana uz attīrīšanas iekārtām, nepieļaujot nonākšanu ūdenstecēs, kā arī kvalitatīva notekūdeņu attīrīšana, samazinot piesārņojošo vielu nonākšanu vidē. Komunālo pakalpojumu efektīvizēšana, modernizēšana un izmaksu optimizēšana būs tuvākās nākotnes galvenie izaicinājumi. Savukārt Attīstības programmas 2021. – 2028. gadam rīcības plānā

¹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums, 1. pants. <https://likumi.lv/ta/id/269907#p1>

² Pieejams: <https://www.aizkraukle.lv/lv/aizkraukles-novada-attistibas-programma-2021-2028-gadam>

noteikti mērķi – izbūvēt atsevišķus kolektoros kanalizācijai un lietus ūdeņiem, ieviest viedos energoefektivitātes risinājumus novada ūdensapgādes uzskaites sistēmā.

Nemot vērā minēto, un pamatojoties uz Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 1. punktu, 10. panta pirmās daļas 9. punktu, 73. panta pirmo daļu, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 87. panta pirmo daļu, 88. panta pirmo un otro daļu, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4. panta pirmo daļu, 7. panta pirmo un otro daļu, Konkurences likuma 14.¹ pantu, un Aizkraukles novada domes Finanšu un attīstības komitejas 13.11.2025. atzinumu, atklāti balsojot: ar 10 balsīm “PAR” (Andris Zālītis, Arvis Upīts, Evija Vectirāne, Aivars Miezītis, Ingūna Grandāne, Gatis Gūtmanis, Guntis Libeks, Aigars Lukss, Jānis Sarmis Bajinskis, Kaspars Židovs), “PRET” – nav, “ATTURAS” – nav, Aizkraukles novada dome **NOLEMJ**:

1. Saglabāt Pašvaldības līdzdalību Aizkraukles novada sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “Aizkraukles ūdens”, reģistrācijas Nr. 48703000404, un atzīt to par atbilstošu Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4. panta nosacījumiem.
2. Noteikt, ka Aizkraukles novada sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “Aizkraukles ūdens” vispārējais stratēģiskais mērķis ir sniegt kvalitatīvus, uzticamus un ilgtspējīgus ūdenssaimniecības pakalpojumus, nodrošināt stratēģiski svarīgās ūdens apgādes un kanalizācijas infrastruktūras pārvaldību Aizkraukles pilsētā, Aizkraukles pagastā, Dīķu ciemā un Sērenes pagastā, Aizkraukles novadā.
3. Uzdot Aizkraukles novada sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Aizkraukles ūdens, reģistrācijas Nr. 48703000404, valdei:
 - 3.1. nodrošināt kapitālsabiedrībai noteiktā vispārējā stratēģiskā mērķa izpildi;
 - 3.2. katru gadu veikt tirgus izpēti un analīzi attiecībā uz kapitālsabiedrības papildu pakalpojumiem, un, konstatējot, ka tirgus spēj nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā, atturēties no turpmākas attiecīgo pakalpojumu sniegšanas. Ja Aizkraukles novada sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Aizkraukles ūdens”, tomēr turpina sniegt šos pakalpojumus, tai regulāri veikt ietekmes uz konkurenci izvērtējumu, lai identificētu un novērstu iespējamu neatbilstību Konkurences likuma 14.¹ pantam.
4. Kontroli par lēmuma izpildi veikt Aizkraukles novada sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Aizkraukles ūdens, reģistrācijas Nr. 48703000404, kapitāla daļu turētāja pārstāvim.

Pielikumā: Izvērtējums par Aizkraukles novada pašvaldības līdzdalību Aizkraukles novada sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Aizkraukles ūdens” uz 17 lappusēm

Domes priekšsēdētāja vietnieks
tautsaimniecības un vides jautājumos

Andris Zālītis